

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ЛІКАРІВ

УДК: 614.252:378.018.46

І.І.Редько

ДЗ «Запорізька медична академія
післядипломної освіти МОЗ України»
(м. Запоріжжя, Україна)

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ
ВИКЛАДАННЯ РОЗДІЛУ «НЕОНАТОЛОГІЯ»
ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА-СІМЕЙНА
МЕДИЦИНА»

Резюме. У статті розглянуті проблемні питання підготовки лікарів-інтернів загальної практики-сімейної медицини по розділу «Неонатологія». Для підвищення якості надання неонатальної допомоги на первинному рівні медичної допомоги необхідно спрямувати зусилля на підвищення ефективності навчання та забезпечення безперервної післядипломної освіти сімейних лікарів. Варіантом оптимізації існуючої організації післядипломної освіти лікарів-інтернів загальної практики-сімейної медицини є інтеграція традиційних очних форм роботи та сучасних комп'ютерних технологій.

Ключові слова: післядипломна підготовка; неонатологія; інтерни; форми навчання.

Забезпечення здорового початку життя новонародженій дитині та своєчасна корекція виявлених патологічних змін є одним з основних питань розвитку і вдосконалення вітчизняної медичної науки. Велика увага до надання допомоги дітям, існування загальнодержавних і регіональних програм з цього питання обумовлені не лише необхідністю покращання соціального статусу дитячого населення і морально-етичної проблемою, але й політичними аспектами, - адже саме рівень дитячої захворюваності і смертності є мірилом благоустрою країни.

На сьогодні практична неонатологія для сімейних лікарів включає як спостереження за здоровими новонародженими та за дітьми з перинатальною патологією, так і невідкладну допомогу до прибуття спеціалізованих бригад. Нажаль, практичний досвід демонструє недостатню підготовку кадрів щодо оцінки стану новонародженого з перинатальною патологією, недосконалість надання невідкладної допомоги дітям неонатального періоду лікарями загальної практики-сімейної медицини. Це зумовлено, по-перше, недостатнім практичним досвідом з цього напрямку, особливо з надання невідкладної допомоги немовлятам, по-друге – відсутністю цілеспрямованої стандартизованої програми ведення новонародженої дитини лікарем загальної практики та сімейної медицини. Тому вивчення розділу «Неонатологія» в післядипломній професійній підготовці лікаря-інтерна за фахом «загальна практика-сімейна медицина» є важливою складовою реформування медичної допомоги дітям та матерям.

Навчання лікарів-інтернів зі спеціальності «загальна практика-сімейна медицина» має забезпечити необхідними теоретичними знаннями, практичними навичками і настановами для надання високоякісної неонатальної допомоги.

Проблемними питаннями підготовки сімейних лікарів на сучасному етапі є недостатня мотивація до самостійного навчання лікарів-інтернів, які тільки закінчили вищий навчальний заклад та звикли до кредитно-модульної системи навчання. Вони здатні засвоювати матеріал, який викладається викладачем, але спроможність їх до самостійної підготовки, активність і продуктивність на семінарських заняттях залишаються здебільшого проблемними.

Якісне та кількісне зростання об'ємів неонатоло-

гічної допомоги за останні кілька десятиліть співпало з розвитком засад доказової медицини, що обумовило необхідність розробки клінічних протоколів медичної допомоги новонародженим. Недостатність впровадження клінічних протоколів медичної допомоги новонародженим свідчить про відсутність системного підходу до рішення цього питання та впливає на загальну професійну налаштованість лікарів.

Актуальною проблемою під час навчання лікарів-інтернів є оволодіння та вдосконалення практичних навичок. Новонароджені діти знаходяться під наглядом батьків, які мають давати згоду на будь-які діагностичні та лікувальні процедури. Природно, що батьки наполягають на виконанні процедур досвідченими лікарями, і можливість практичного вдосконалення у інтернів останнім часом значно зменшилася. Водночас, необхідно оволодівати практичними навичками саме під час первинного навчання, під наглядом досвідчених наставників, оскільки подальше самостійне оволодіння призводить до накопичення значних помилок, ціною яких може бути життя і здоров'я пацієнтів.

Молоді лікарі-інтерни мають можливість опанувати практичні навички під час чергувань із досвідченими лікарями клінічних баз кафедр, а також на манекенах при проведенні практичних занять у вигляді рольових ігор. Для досконалого оволодіння практичними навичками, їх відпрацювання та навчання взаємодії необхідно створювати і оснащувати сучасним медичним обладнанням тренувальні симуляційні центри, де роль пацієнта виконує манекен. Нажаль, не в усіх університетських клініках та перинатальних центрах є манекени для відпрацювання практичних навичок. У більшості випадків відпрацювання практичних навичок відбувається при роботі з пацієнтами, якщо їх батьки дають на це згоду.

Навчання на додипломному та післядипломному періодах в медичних ВУЗах відрізняється певною специфікою у порівнянні з отриманням вищої освіти в інших вищих навчальних закладах. Перш за все, це стосується розвитку у майбутнього лікаря клінічного лікарського мислення, вміння застосовувати свої знання в екстрених ситуаціях, навичок спілкування з пацієнтом. Для досягнення цієї мети повинні застосовуватися різні форми навчання, психологічні та педагогічні прийоми.

На етапі післядипломної освіти в навчальному процесі повинні застосовуватися як традиційні очні форми роботи (лекції, семінари, практичні заняття), включаючи самостійну роботу, так і нові інформаційні технології. Метою очних форм занять повинен бути акцент на клінічну роботу: можливість самостійної курації хворих, обговорення проблемно-орієнтованих клінічних ситуацій, рольові та ділові ігри, розв'язання ситуаційних задач. Семінарські заняття повинні проводитися в різних формах – круглого столу та рольової гри. Протягом семінару інтерни отримують знання щодо діагностики та медичної допомоги новонародженим при різній перинатальній патології, навчаються самостійно приймати рішення та складати план дій за різними розділами неонатології. Це розширює межі знань лікарів-інтернів як клініцистів, стимулює у них розвиток системного мислення, формує професійну компетентність.

Нові інформаційні технології – це не тільки сучасні технічні засоби, але й нові форми і методи викладання, нові підходи до процесу навчання лікарів-інтерна. Сучасні комп'ютерні технології здатні забезпечити можливість застосування учбової інформації на високому рівні, а частіше навіть ефективніше, ніж традиційні засоби. Важливу роль відіграє застосування електронних засобів навчання. Електронні комп'ютерні презентації по різних тематичним заняттям, які містять клінічні приклади, є сучасною інформаційною технологією, яка має ряд

переваг: розраховані на самостійну роботу інтерна з комп'ютером в інтерактивному режимі, вивчення матеріалу досягається завдяки застосуванню різних видів презентації.

Варіантом оптимізації існуючої організації післядипломної освіти лікарів-інтернів є інтеграція очних та дистанційних форм навчання. Очна та дистанційна форма не є відокремленими, а працюють спільно, доповнюючи один одного. Інтерактивне спілкування дозволяє дискусію, можливість впроваджувати технології, що рекомендовані в практику лікаря, вже у день спілкування обговорювати результати. Сучасні комп'ютерні технології дозволяють підвищити якість навчання, але тільки в комплексі із застосуванням друкованих носіїв інформації. Одним із шляхів допомоги молодим спеціалістам у навчанні є видання навчальних посібників з практичних навичок в неонатології, більшість з яких можуть служити основою для створення алгоритмів надання медичної допомоги новонародженим сімейним лікарем та патронажною медичною сестрою. До того ж, створення електронних навчальних посібників сприяє вирішенню такої проблеми, як постійне оновлення інформаційного матеріалу.

Проблемним питанням навчання лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» за розділом «Неонатологія» є підготовка викладачів відповідно до теоретичних та практичних питань сучасної неонатології у поєднанні з педагогічною майстерністю та кваліфікацією викладача.

Література

1. Дидактичні технології викладання питань репродуктивного здоров'я / Вороненко Ю.В., Бойко А.І., Гойда Н.Г. [та ін.] – Навчально-методичний посібник для викладачів – К.: Книга-плюс, 2011, 192 с.
2. Знаменська Т.К. / Організація та перспективи розвитку перинатальної допомоги в Україні / Т.К. Знаменська, Т.М. Бойчук, Ю.Д. Годованець // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. – Т. III, №1 (7), 2013. – С. 13-18.
3. Еталони практичних навичок в неонатології. Навчально-методичний посібник. Шунько Є.Є., Пясецька Н.М., Кончаковська Т.В. [та ін.] // К. 2011. – 256 с.
4. Неонатологія з позиції сімейного лікаря. Навчально-методичний посібник. Слабкий Г.О., Знаменська Т.К., Бідний В.Г. [та ін.] / К. 2009. – 435 с.
5. Шунько Є.Є./ Питання післядипломної підготовки лікарів-неонатологів на сучасному етапі – забезпечення якості та ефективності / Є.Є. Шунько, О.Т. Лакша, Ю.Ю. Краснова // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. – Т. III, №2 (8), 2013. – С. 6-12.

ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ И МЕТОДОЛОГИЯ ПРЕПОДАВАНИЯ РАЗДЕЛА «НЕОНАТОЛОГИЯ» ДЛЯ ВРАЧЕЙ-ИНТЕРНОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ОБЩАЯ ПРАКТИКА-СЕМЕЙНАЯ МЕДИЦИНА»

И.И.Редько

ГЗ «Запорожская медицинская академия последипломного образования МЗ Украины»
(г.Запорожье, Украина)

Резюме. В статье рассмотрены проблемные вопросы подготовки врачей-интернов общей практики-семейной медицина по разделу «Неонатология». Для повышения качества предоставления неонатальной помощи на первичном уровне медицинской помощи необходимо направить усилия на повышение эффективности обучения и обеспечения непрерывного последипломного образования семейных врачей. Вариантом оптимизации существующей организации последипломного образования является интеграция очных традиционных форм работы и современных компьютерных технологий.

Ключевые слова: последипломная подготовка; неонатология; интерны; формы обучения.

ISSUES AND METHODOLOGY OF TEACHING SECTION «NEONATOLOGY» FOR MEDICAL INTERNS IN SPECIALITY «GENERAL PRACTICE - FAMILY MEDICINE»

I.I.Redko

Zaporozhye Medical Academy of Postgraduate Education
(Zaporozhye, Ukraine)

Summary. The article deals with the problematic issues of training of interns of general practice and family medicine under the heading "Neonatology". To improve the quality of neonatal care at the primary level of care is necessary to focus efforts on improving the efficiency of training and continuing postgraduate education of family doctors. Options to optimize the existing organization of postgraduate education is to integrate traditional forms of classroom work and modern computer technology.

Keywords: postgraduate training; neonatology; interns; trainings forms.